

Broj: 07-02-7-56/1/08
Mostar, 29.1.2008. godine

Na temelju članka 14, članka 15, članka 29, članka 30, članka 45, članka 46, članka 50, članka 65. i članka 78. Zakona o električnoj energiji (Službene novine FBiH, broj 41/02, 24/05, 38/05), članka 5, članka 6, članka 12. stavak (1) i članka 14. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, broj 13/04), članka 31, članka 37. stavak (4), članka 55. i članka 58. Poslovnika o radu FERK-a (Službene novine FBiH, broj 59/04), te članka 75. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, broj 37/05) i članka 9, članka 12, članka 36, članka 52 stavak (1), članka 56, članka 59. i članka 71. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke (Službene novine FBiH, broj 45/05) i Rješenja FERK-a broj 07-02-981-54/23/06 od 27.4.2007. godine (Službene novine FBiH, broj 29/07) rješavajući u trećem tarifnom postupku po zahtjevu Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar zaprimljenim pod brojem 07-02-7/1/08 od 4.1.2008. godine, Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je 29.1.2008. godine na III. redovitoj sjednici donijela sljedeće

R J E Š E N J E

1. Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne,“ dioničko društvo Mostar za obavljanje djelatnosti opskrbe električnom energijom odobrava se potreban godišnji prihod od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca utemeljen na odobrenim troškovima iz drugog tarifnog postupka, u iznosu od 13.069.566 KM, od kojih se iznos od 8.254.440 KM odnosi na mjerenje, a iznos od 4.815.126 KM odnosi na obračun, fakturiranje i naplatu.
2. Trošak nabave za 671.884 MWh električne energije za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca iznosi 90.023.736 KM.
3. Trošak poravnanja za 2007. godinu nastao kao razlika ostvarenih i odobrenih količina i cijena električne energije proizvedene iz vlastitih izvora i nabavljane za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca iznosi 36.660.846,83 KM i raspoređuje se na dvije godine u istim iznosima.
4. Ovo rješenje je konačno.
5. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se na oglasnoj ploči i web stranici FERK-a, a izriječ ovog rješenja i u „Službenim novinama FBiH“.

O b r a z l o ž e n j e

Članak 9. stavak (1) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke propisuje kako FERK vrši analizu i verifikaciju svih troškova koje je elektroprivredno društvo uključilo u svoj potreban prihod, a sukladno stavku (3) istog članka sva elektroprivredna društva moraju računovodstvene podatke prikazati odvojeno za sve regulirane i neregulirane djelatnosti, te samo troškovi nastali obavljanjem reguliranih djelatnosti uključuju se u odobreni potrebni prihod. Članak 12. istog pravilnika uz ostalo propisuje da se potreban

Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK

Blajburških žrtava 33, 88000 Mostar

Tel. /036/ 44 99 00, /036/ 44 99 01; Fax: /036/ 333-507, /036/ 333-508

kontakt@ferk.ba www.ferk.ba

1

prihod utvrđuje u djelatnosti opskrbe za svakog licenciranog opskrbljivača tarifnih kupaca. Člankom 36. ovog pravilnika određeno je da se tarifnom metodologijom za djelatnost opskrbe utvrđuje tarifa za uslugu opskrbe električnom energijom za sve tarifne kupce, po naponskim razinama, kategorijama i grupama potrošnje.

Člankom 52. stavak (1) ovog pravilnika propisano je kako se tarifni postupak pokreće podnošenjem zahtjeva FERK-u od reguliranog elektroprivrednog društva ili na inicijativu FERK-a. Sukladno članku 56. istog pravilnika određeno je kako je diskrecijsko pravo i ovlaštenje FERK-a prihvatiti predložene tarife ili ih prilagoditi na odgovarajući način, dok je člankom 71. propisano kako će FERK, uvažavajući načelo postupnog uvođenja međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postepenog uvođenja općeprihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, voditi računa o izbjegavanju naglih i velikih promjena tarifa u prijelaznom razdoblju, odnosno o postupnom ukidanju unakrsnih subvencija između elektroprivrednih djelatnosti, kategorija i grupa potrošnje, kao i o postupnosti pri odobravanju stope povrata na vlasnički kapital, te kako postupnost u primjeni tarifne metodologije u prijelaznom razdoblju podrazumijeva i postupnost u eventualnim izmjenama tarifa, koje će na kraju prijelaznog razdoblja u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima.

Zahtjev

Na osnovi naprijed navedenog, FERK je 4.1.2008. godine zaprimio od podnositelja Zahtjeva, Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, Zahtjev za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe električnom energijom upisan pod brojem 07-02-7/1/08, uz koji je dostavio i Dodatak D.

U Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe električnom energijom predložen je potreban prihod opskrbe električnom energijom od 13.069.566 KM, što predstavlja odobreni prihod djelatnosti opskrbe iz II. tarifnog postupka, trošak nabave električne energije u iznosu od 45.817.040 EUR odnosno 89.610.341,34 KM, te trošak poravnanja u iznosu od 19.897.830,78 EUR odnosno 38.916.774,37 KM.

Podnositelj zahtjeva je FERK-u dostavio Dopunu Zahtjeva za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe električnom energijom 7.1.2008. godine zaprimljenu pod brojem 07-02-7-01/1/08, uz koji je dostavio podatke:

- Prijedlog tarifnih stavova za prodaju električne energije tarifnim kupcima JP EP HZ HB
- d.d. Mostar, varijanta I i varijanta II (ukupni tarifni stavovi bez troškova NOS-a, Prijenosa, pomoćnih usluga i PDV-a)
- Ukupna potrošnja izravnih tarifnih kupaca (snaga i energija) za 2007. godinu i procjena potrošnje izravnih tarifnih kupaca (snaga i energija) za 2008. godinu (Željeznice FBiH, B.S.I. d.o.o. Jajce i Aluminij d.d. Mostar)
- Preslika uplatnice za jednokratnu naknadu pokrenutog postupka djelatnosti opskrbe
- Dodatak D.

Također, podnositelj zahtjeva je FERK-u dostavio i dopunu Zahtjeva za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe električnom energijom 9.1.2008. godine zaprimljenu pod brojem 07-02-7-02/1/08, uz koji je dostavio sljedeće dokumente:

- Obrazloženje procjene cijene nabave električne energije od 76 EUR/MWh na godišnjoj razini za 2008. godinu
- Ugovor br. I-7394/07 od 28.12.2007. godine između JP „Elektroprivreda HZ HB,, d.d. Mostar (naručitelj) i Energy Financing Team d.o.o. Tini b.b. 89101 Trebinje, Bosna i Hercegovina (isporučitelj)
- Ugovor br. I-7395/07 od 28.12.2007. godine između JP „Elektroprivreda HZ HB,, d.d. Mostar (naručitelj) i Energy Financing Team d.o.o. Tini b.b. 89101 Trebinje, Bosna i Hercegovina (isporučitelj)
- Ugovor br. I-7396/07 od 28.12.2007. godine između JP „Elektroprivreda HZ HB,, d.d. Mostar (naručitelj) i Energy Financing Team d.o.o. Tini b.b. 89101 Trebinje, Bosna i Hercegovina (isporučitelj).

Sukladno člancima 9. i 71. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, FERK je 10.1.2008. godine donio Odluku broj 07-02-7-03/1/08 o provedbi trećeg tarifnog postupka na temelju podataka koje je dostavio podnositelj zahtjeva, uvažavajući činjenicu kako je podnositelj zahtjeva isti podnio s obzirom na Zaključak Vlade Federacije BiH sa 39. sjednice održane 19.12.2007. godine, V. broj: 949/2007. Ovim zaključkom utvrđena je obveza elektroprivrednih društava iz Federacije BiH da kao balansno odgovorne strane, svaka u okviru svojih nadležnosti sukladno važećim zakonima i propisima, aktima i odlukama regulatornih komisija za električnu energiju i aktima Neovisnog operatora sustava kojima se uređuje tržište električne energije u Bosni i Hercegovini, osiguraju opskrbu svih nekvalificiranih (tarifnih) kupaca/potrošača električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojima su dužna osigurati opskrbu, uključujući i kvalificirane kupce koji su se opredijelili biti opskrbljivani kao tarifni kupci. Istim zaključkom određena su zaduženja za JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar i „Aluminij“ d.d. Mostar i to na način da se zadužuju JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo i JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar za potrebe opskrbe kupaca u Federaciji BiH iz vlastitih kapaciteta zajednički osigurati 35 MW (u bandu) nedostajuće električne energije za potrebe opskrbe kupaca na području djelovanja JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, na način da JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo u okviru navedenih količina osigura prema JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar komercijalnu isporuku vlastitih bilančnih viškova koji iznose 307,44 GWh. Nadalje je Vlada Federacije BiH zadužila JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar da za potrebe opskrbe kupaca u Federaciji BiH na tržištu električne energije osigura dio nedostajuće električne energije u iznosu od 41 MW (u bandu), odnosno 360,14 GWh za potrebe opskrbe kupaca na području svog djelovanja, dok je „Aluminij“ d.d. Mostar zadužen, sukladno zakonu i važećim propisima, aktima i odlukama regulatornih komisija za električnu energiju i aktima Neovisnog operatora sustava, kojima se uređuje tržište električne energije u Bosni i Hercegovini, za vlastite potrebe na tržištu električne energije osigurati dio nedostajuće električne energije u iznosu od 40 MW (u bandu) odnosno 351,36 GWh.

Navedenom odlukom, a sukladno članku 30. Zakona o električnoj energiji i članku 63. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, FERK je odredio kako će na dostavljanju sve potrebne dokumentacije, podataka i informacija, insistirati tijekom tarifnog

postupka. FERK je, sukladno Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, zadržao pravo da od podnositelja zahtjeva može zahtijevati dostavljanje procjene potrebne dokumentacije, podataka i informacija, kao i pravo vlastite procjene istih.

Istom odlukom, FERK je utvrdio kako je započeo treći tarifni postupak kao i postupak formalne rasprave po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe električne energije zaprimljenim pod brojem 07-02-7/1/08 od 4.1.2008. godine podnositelja zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, te odredio mjesto i vrijeme održavanja formalne rasprave na kojoj se raspravljalo i o prijedlogu tarifnih stavova podnositelja zahtjeva, a sve sukladno članku 50. stavak (1) Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a. Dana 10.1.2008. godine FERK je donio i Odluku o imenovanju voditelja postupka u trećem tarifnom postupku, br. 07-02-7-04/1/08 kojom je imenovao voditelja postupka formalne rasprave, kao i uposlenike FERK-a, koji pripremaju konačno pisano izvješće, te kojom odlukom je određeno kako imenovani izvješće dostavljaju stranama u postupku na komentare, koje voditelj postupka i imenovani uposlenici FERK-a zajedno s izvješćem dostavljaju na razmatranje FERK-u prije njegove konačne odluke.

Sukladno članku 45. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, FERK je 11.1.2008. godine u Dnevnom listu, Dnevnom avazu, Večernjem listu i Slobodnoj Dalmaciji, kao i na svojoj web stranici, u Obavijesti za javnost, obavijestio javnost o održavanju formalne rasprave u trećem tarifnom postupku, a kojom je javnost upoznata i s osnovnim elementima podnesenog zahtjeva i prijedloga tarifnih stavova, te su zainteresirane osobe obaviještene kako mogu podnijeti svoje pisane komentare na podnesene zahtjeve do 14.1.2008. godine do 14.00. sati. Isti rok je određen i za podnošenje zahtjeva za stjecanje statusa umješača u formalnoj raspravi od pravne ili fizičke osobe pod uvjetom da ista pravodobno podnese zahtjev za stjecanje statusa umješača, kao i da ima izravan interes u postupku, koji je različit od općeg javnog interesa i da raspolaže podacima i činjenicama od važnosti za formalnu raspravu u trećem tarifnom postupku koji se vodi pred FERK-om, što FERK ocjenjuje u svakom pojedinačnom slučaju.

U roku određenom za podnošenje pisanih komentara na zahtjev zainteresiranih osoba, u FERK nije zaprimljen ni jedan komentar na podneseni zahtjev.

Umješači

Dana 11.1.2008. godine, u FERK je pod brojem 07-02-7-06/1/08, zaprimljen Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave podnositelja „Aluminij“ d.d. Mostar koji je naveo u svom zahtjevu kako je najveći kupac električne energije u Bosni i Hercegovini, te moli da mu se osigura status umješača, s obzirom da cijena električne energije jako utječe na ukupno poslovanje „Aluminij“ d.d. Mostar i da smatra da kroz status umješača, na formalnoj raspravi pred FERK-om, može konstruktivno utjecati na iznalaženje najpovoljnijeg rješenja.

Također, dana 11.1.2008. godine, FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-08/1/08 podnositelja „Soko-Tvornica Transmisija“ d.o.o. Mostar. Navedeni podnositelj zahtjeva je naveo kako želi izraziti svoje nezadovoljstvo najnovijim zahtjevom JP „Elektroprivreda HZ

HB“ d.d. Mostar za povećanjem cijene električne energije, jer će isto izravno utjecati na njegovo poslovanje, iz razloga što se podnositelj zahtjeva bavi isključivo metalnom proizvodnjom koja je u potpunosti izvozno orijentirana. U zahtjevu je podnositelj naveo i kako zbog povećanja cijena električne energije on ne može povećati cijene svojih proizvoda, s obzirom da neće biti konkurentan u odnosu na druge proizvođače sa inozemnog tržišta, te moli da mu se odobri status umješača na formalnoj raspravi, kako bi svoje mišljenje o podnesenom zahtjevu mogao obrazložiti na istoj.

Istog dana, FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-09/1/08 podnositelja Institucije Ombudsmana za zaštitu potrošača Bosne i Hercegovine. Podnositelj je u zahtjevu obrazložio kako se u cilju provedbe zaštite potrošača u BiH, kao Ombudsman za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini prijavljuje za stjecanje statusa umješača.

Također, 11.1.2008. godine FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-10/1/08 podnositelja Općine Jajce. U svom zahtjevu, podnositelj je naveo kako isti podnosi s obzirom da Općina Jajce raspolaže s objektima velikih površina, dok mrežu javne rasvjete stalno proširuje, te da su za 2007. godinu za vlastite potrebe i za javnu rasvjetu, na ime računa za električnu energiju plaćali velike iznose.

FERK je 11.1.2008. godine zaprimio i Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-11/1/08 podnositelja „B.S.I.“ d.o.o. Jajce. U svom zahtjevu, podnositelj je obrazložio svoj izravan interes za stjecanje statusa umješača činjenicom pripadnosti kategoriji kupaca na 110 kV i više naponu koji se bavi proizvodnjom ferolegura s prosječnom potrošnjom električne energije od 15 000 MWh, pri čemu sa sadašnjom cijenom udio troškova za električnu energiju u gotovom proizvodu prelazi 40-45%, te da bi svako povećanje za njega značilo nemogućnost održanja ekonomski opravdane proizvodnje.

Dana 14.1.2008. godine FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-13/1/08 podnositelja „Udruženje za poduzetništvo i posao Link“ Mostar. Svoj zahtjev podnositelj je obrazložio činjenicom kako je u ovo udruženje učlanjeno oko 230 malih poduzeća, koja upošljavaju cca 1.200 ljudi s područja cijelog Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije i cijele Hercegovine, te kako cijena električne energije izravno utječe na poslovanje njegovih članova, kao i kako smatra da njegovo sudjelovanje na formalnoj raspravi može doprinijeti kvaliteti provedbe iste.

Dana 14.1.2008. godine FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-14/1/08 podnositelja JP „Broćanac“ d.o.o. Čitluk. Svoj zahtjev podnositelj je obrazložio činjenicom kako je ovo poduzeće ovlašteno proizvođač i distributer vode na prostoru općine Čitluk, da u svom sustavu ima sedam crpnih stanica ukupno instalirane snage 3 MW, te da je, s obzirom da vodu podiže na visinu od 350-500 m, električna energija najvažniji čimbenik u određivanju cijene vode. Također je naveo kako je cijena električne energije u dosadašnjim troškovima

činila 45% cijene vode i da je u prošloj godini utrošeno električne energije u vrijednosti 35% svih troškova ovog poduzeća.

Dana 14.1.2008. godine FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-15/1/08 podnositelja „MHE Vitez-1“ d.o.o. Vitez. Svoj zahtjev podnositelj je obrazložio činjenicom kako je nakon uvida u tabelarni pregled tarifnih stavova varijante 1 i 2 (prijedlog JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar) uočio kako su predloženi tarifni stavovi za prodaju električne energije u tarifnom stavu 10 kV za 20% manji u odnosu na važeće tarifne stavove za prodaju električne energije nekvalificiranim (tarifnim) kupcima JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, te da predložena tarifa na 10 (20) kV naponu izravno utječe na financijsku konstrukciju podnositelja zahtjeva, čime bi se ugrozila stabilnost ovog poduzeća, a što bi imalo negativan utjecaj i na buduće projekte izgradnje elektroenergetskih objekata podnositelja zahtjeva. U zahtjevu je navedeno i kako se prilikom donošenja odluke treba uzeti u obzir status svih postojećih i budućih malih proizvođača električne energije, te ukoliko predložena tarifa bude odobrena, ista treba biti ravnomjerno raspoređena za sve tarifne kupce JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar.

Dana 14.1.2008. godine FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-16/1/08 podnositelja Udruga umirovljenika „HUM“ Mostar. Svoj zahtjev podnositelj je obrazložio činjenicom kako se radi o nevladinoj organizaciji koja skrbi o 3.000 umirovljenika koji su najugroženija kategorija u društvu, te da su veoma zainteresirani za cijenu električne energije, te stoga moli da mu se odobri status umješača u ovom tarifnom postupku.

Dana 14.1.2008. godine FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-17/1/08 podnositelja „Udruženje malih i srednjih poduzetnika u Bosni i Hercegovini“. U zahtjevu za stjecanje statusa umješača, podnositelj je obrazložio svoj zahtjev činjenicom kako su tvrtke navedene u zahtjevu: „Bossin“ Mostar, „Sik“ d.o.o. Mostar i „Violeta“ d.o.o. Grude, kao članice podnositelja zahtjeva jedni od najvećih kupaca električne energije na 10 kV razini iz domene srednjeg poduzetništva, kao i kako cijena električne energije kao trošak bitno utječe na poslovanje ovih tvrtki i kako stoga žele kao umješači sudjelovati na formalnoj raspravi.

Dana 14.1.2008. godine FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-18/1/08 podnositelja „Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine“. Svoj zahtjev podnositelj je obrazložio činjenicom kako su 35 članica podnositelja zahtjeva korisnici usluga JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar i da su veoma zainteresirane za pitanje utvrđivanja povoljnijih tarifa za javnu rasvjetu, vrtiće, škole, bolnice itd., te zbog navedenog moli da se uključi kao umješač u održavanje pripremne i formalne rasprave.

Također, 14.1.2008. godine FERK je zaprimio Zahtjev za stjecanje statusa umješača u postupku formalne rasprave zaprimljen pod brojem 07-02-7-19/1/08 podnositelja „Nezavisni sindikat uposlenika elektroprivrede HZ Herceg Bosne“ Mostar. Svoj zahtjev podnositelj je obrazložio činjenicom kako ovaj sindikat broji oko 1500 članova i kako je

njegova osnovna djelatnost očuvanje svakog radnog mjesta i borba za pojedinačna prava svakog uposlenika koja proističu iz Zakona o radnim odnosima, a s obzirom da politika određivanja cijena električne energije izravno utječe i na prava članova ovog sindikata.

Rješavajući po podnesenim zahtjevima za stjecanje statusa umješača u postupku pokrenutom po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe električne energije JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, FERK je donio 14.1.2008. godine sljedeće zaključke:

- Zaključak broj 07-02-7-20/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja „Aluminij“ d.d. Mostar,
- Zaključak broj 07-02-7-21/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja „Soko-Tvornica Transmisija“ d.o.o. Mostar,
- Zaključak broj 07-02-7-22/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja Institucije Ombudsmana za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini,
- Zaključak broj 07-02-7-23/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja Općine Jajce,
- Zaključak broj 07-02-7-24/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja „B.S.I.“ d.o.o. Jajce,
- Zaključak broj 07-02-7-25/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja Udruženja za poduzetništvo i posao Link,
- Zaključak broj 07-02-7-26/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja JP „Broćanac“ d.o.o. Čitluk,
- Zaključak broj 07-02-7-27/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja „MHE Vitez-1“ d.o.o. Vitez,
- Zaključak broj 07-02-7-28/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja Udruga umirovljenika „Hum“ Mostar,
- Zaključak broj 07-02-7-29/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja Udruženja malih i srednjih poduzetnika u BiH,
- Zaključak broj 07-02-7-30/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine,
- Zaključak broj 07-02-7-31/1/08 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja „Nezavisni sindikat uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg Bosne“ Mostar.

Sukladno članku 48. stavak (2) Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, FERK je u Obavijesti br.07-02-7-44/1/08 od 14.1.2008. godine obavijestio podnositelja zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar o odobrenju statusa umješača u trećem tarifnom postupku „Aluminij“ d.d. Mostar, „Soko-Tvornica Transmisija“ d.o.o. Mostar, Institucija Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, Općina Jajce, „B.S.I.“ d.o.o. Jajce, Udruženje za poduzetništvo i posao Link, JP „Broćanac“ d.o.o. Čitluk, „MHE Vitez-1“ d.o.o., Udruga umirovljenika „Hum“ Mostar, Udruženje malih i srednjih poduzetnika u BiH, Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine i „Nezavisni sindikat uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg Bosne“ Mostar.

Pripremna rasprava

Postupajući sukladno članku 51. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, imenovani voditelj postupka je zakazao pripremnu raspravu u trećem tarifnom postupku po podnesenom Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe električnom energijom i prijedlogu tarifnih stavova podnositelja zahtjeva Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne,, dioničko društvo Mostar. Dana 16.1.2008. godine održana je pripremna rasprava za formalnu raspravu po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe zaprimljenim pod brojem 07-02-7/1/08 od 4.1.2008. godine, u nazočnosti ovlaštenih predstavnika podnositelja zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, umješača Aluminij“ d.d. Mostar, „Soko-Tvornica Transmisija“ d.o.o. Mostar, Institucija Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, Udruženje za poduzetništvo i posao Link, JP „Broćanac“ d.o.o. Čitluk, „MHE Vitez-1“ d.o.o. Vitez, Udruga umirovljenika „Hum“ Mostar, Udruženje malih i srednjih poduzetnika u BiH, Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine, „Nezavisni sindikat uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg Bosne“ Mostar, člana FERK-a, osoblja FERK-a i voditelja postupka. Umješači Općina Jajce i „B.S.I.“ d.o.o. Jajce, iako uredno pozvani, nisu nazočili pripremljenoj raspravi. U pozivu za pripremnu raspravu podnositelju zahtjeva i umješačima je dostavljen prijedlog pitanja osoblja FERK-a za obradu na formalnoj raspravi, a kako bi FERK utvrdio troškove nabave električne energije za 2008. godinu, troškove poravnanja iz 2007. godine koji predstavljaju troškove kratkoročnih nabava ostvarenih u 2007. godini radi loše hidrologije i tarifne stavove za nekvalificirane (tarifne) kupce. FERK je započeo treći tarifni postupak na osnovi podataka koje je dostavio podnositelj zahtjeva, s jasnom namjerom da tijekom tarifnog postupka sukladno Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke insistira da podnositelj zahtjeva dostavi svu traženu dokumentaciju, podatke i informacije, kako bi FERK utvrdio troškove i potreban prihod s određenom razinom sigurnosti.

Podnositelj zahtjeva i umješači su pozvani da na pripremljenoj raspravi dostave i svoj prijedlog plana za podnošenje i davanje odgovora na zahtjeve za informacijama, prijedlog pitanja koja će se obrađivati na raspravi i prijedlog dokaza.

Dana 11.1.2008. godine FERK je pod brojem 07-02-7-12/1/08 zaprimio od umješača „Aluminij“ d.d. Mostar dopis „Pitanja/prijedlozi od strane Aluminij d.d. Mostar u povodu rasprave o Zahtjevu za odobrenje tarifa od JP EP HZ H-B u trećem tarifnom postupku“.

Podnositelj zahtjeva na pripremljenoj raspravi nije predložio pitanja za raspravljavanje i izvođenje dokaza na formalnoj raspravi.

Osim osoblja FERK-a, predstavnici umješača Institucija Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, Udruga umirovljenika „Hum“ Mostar, Udruženje za poduzetništvo i posao Link Mostar, JP „Broćanac“ d.o.o. Čitluk, „Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine“, Udruženje malih i srednjih poduzetnika u Bosni i Hercegovini i „Nezavisni sindikat uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg-Bosne“ Mostar, na pripremljenoj raspravi postavili su pitanja, što je evidentirano u zapisniku sa pripremljene rasprave.

Na pripremnoj raspravi voditelj postupka je podnositelju zahtjeva ostavio rok da na formalnu raspravu, u FERK, dostavi podatke, u smislu diskusija po pojedinim pitanjima osoblja FERK-a i umješača, s tim da to ne isključuje mogućnost da na formalnoj raspravi strane u postupku iznesu dodatne zahtjeve za informacijama, dokaze i činjenice vezane za predmet raspravljanja.

Formalna rasprava

Dana 17.1.2008. godine održana je formalna rasprava na kojoj se raspravljalo o Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe električnom energijom zaprimljenim pod brojem 07-02-7/1/08 od 4.1.2008. godine i o prijedlogu tarifnih stavova u ovom tarifnom postupku, u nazočnosti ovlaštenih predstavnika podnositelja zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, umješača „Aluminij“ d.d. Mostar, Institucije Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, Općine Jajce, „B.S.I.“ d.o.o. Jajce, Udruženja za poduzetništvo i posao Link, JP „Bročanac“ d.o.o. Čitluk, „MHE Vitez-1“ d.o.o. Vitez, Udruge umirovljenika „Hum“ Mostar, Udruženja malih i srednjih poduzetnika u BiH, Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine, „Nezavisnog sindikata uposlenika Elektroprivrede HZ Hercege Bosne“ Mostar, članova FERK-a, osoblja FERK-a i voditelja postupka.

Umješač „Soko Tvorница Transmisija“ d.o.o. Mostar, iako uredno pozvan, nije nazočio formalnoj raspravi.

Na formalnoj raspravi se raspravljalo o spornim pitanjima što je zabilježeno u zapisniku sa formalne rasprave, a osobito o:

Pitanje broj 1: Je li prilikom kalkulacije nabavne cijene električne energije od 76 EUR/MWh na godišnjoj osnovi, za količinu električne energije u iznosu od 360.144 MWh (41 MWh/h banda) uzeta u obzir i točka 7.3. (Poglavlje 7.-Viša sila) potpisanog Ugovora s JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo o isporuci 307.440 MWh? **Podnositelj zahtjeva** je na formalnoj raspravi priložio pisani odgovor u kome je istaknuo: „Prilikom kalkulacije nije uzeta u obzir, odnosno nije ukalkulirana rezerva, odnosno rizik zbog toga što je predmet Ugovora s EP BiH, isporuka negarantirane energije. Drugim riječima ovaj rizik nije sadržan u procjeni nabavne cijene od 76 EUR-a/MWh. Da smo ovaj rizik uzeli u obzir prilikom procjene cijene električne energije na godišnjoj osnovi tada bi procjena bila viša od 76 EUR/MWh.“

Pitanje broj 2: S obzirom da se u svakoj dostavljenoj fakturi s isporučiteljom KORLEA INVEST a.s. Košice, Slovak Republic, pozivate na Aneксе po Ugovoru broj KI-EPHZHB-01/2007 jesu li navedeni aneksi u svezi s člankom 3. točka 3.2. (b) kojom je definirana mogućnost smanjenja isporuke do 20 % na mjesečnoj osnovi? Osoblje FERK-a je uz ovo pitanje podnositelju zahtjeva postavilo dodatno pitanje koje se odnosi na uočenu razliku između podataka u Analizi energije za razdoblje I-XII 2007. godine i pregleda prodaje električne energije koji se odnosi na naručitelja KORLEA INVEST a.s. Košice, Slovak Republic. U Analizi energije za razdoblje I-XII 2007. godine navedena je vrijednost od 16.502.928 EUR, a u pregledu prodaje električne energije vrijednost od 16.506.816 EUR.

Podnositelj zahtjeva je provjerio uočene razlike i u tijeku formalne rasprave izvršio ispravku.

Pitanje broj 3: Kroz obrazloženje Rješenja br.07-02-981-54/23/06 od 27.4.2007.godine, koje se odnosi na djelatnost opskrbe električnom energijom, navedeno je kako će poravnanje biti zasnovano na razlici u podacima na mjesečnoj osnovi o stvarnim količinama i cijenama električne energije proizvedene iz vlastitih izvora i nabavljene za nekvalificirane (tarifne) kupce i planiranih količina i cijena proizvodnje iz vlastitih izvora i nabavke za nekvalificirane (tarifne) kupce. Zašto u Zahtjevu za pokretanje tarifnog postupka od 4.1.2008.godine, prilikom izračuna troškova poravnanja nije uzeta u obzir razlika između ostvarenih i planiranih troškova proizvodnje električne energije s obzirom na smanjenu količinu proizvodnje u odnosu na planiranu za 336.647 MWh što rezultira manje ostvarenim troškovima proizvodnje za 7.477.437 EUR (1.464.000 MWh - 1.127.353 MWh = 336.647 MWh, 336.647 MWh x 22,2115 EUR/MWh = 7.477.437 EUR)? Izračun podnosioca je zasnovan samo na razlici u ostvarenim troškovima nabave u odnosu na odobrene troškove nabavke. **Podnositelj zahtjeva** je obrazložio kako je prilikom izračuna poravnanja pošao od činjenice da je ostvario manje prihode od troškova, te da su fiksni troškovi neovisni o ostvarenom obujmu proizvodnje i da nisu uključeni u predloženo poravnanje. Prema riječima podnosioca zahtjeva u poravnanje treba biti uključena samo razlika između iznosa stvarno utrošenih sredstava za nabavu i iznosa odobrenih sredstava u drugom tarifnom postupku. Ta razlika po podnosiocu zahtjeva iznosi 19.897.830 EUR, što je i obrazložio dostavljanjem korigiranog dodatka D s izmijenjenim podacima. Također, isti je obrazložio kako je u poravnanje uključio preko 3.500.000 EUR zarade od trgovine električnom energijom. Nadalje je istakao kako se zahtijevani iznos poravnanja može umanjiti jedino za iznos od 1.303.368 EUR koji se odnosi na manje ostvareni trošak za doprinose za vodu i doprinose za hidroakumulaciju, a koji su po prirodi varijabilni troškovi.

Nazočni umješači postavljali su na formalnoj raspravi pitanja koja su se najvećim dijelom odnosila na stavove vezane za potrebe jedinstvenog tržišta u BiH i za cijenu električne energije i njihovog utjecaja na socijalno ugrožene kategorije pučanstva i na malo i srednje poduzetništvo u FBiH i ulogu Vlade Federacije BiH, a što je detaljno evidentirano u zapisniku sa formalne rasprave.

Umješači „Aluminij“ d.d. Mostar, Ombudsman za zaštitu potrošača u BiH i „Nezavisni sindikat uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg-Bosne“ Mostar su pored gore navedenog postavili i pitanja kako slijedi:

Aluminij d.d. Mostar

Pitanje br.1: Koliki su podatci troškova nabave električne energije u 2007. godini, razvrstano po ugovorima (dobavljač, količina, cijena, razdoblje isporuke)? U Dodatku – D je iznesen samo ukupan iznos od 119.490.900,95 EUR. **Podnositelj zahtjeva** je odgovorio kako je sve podatke u okviru svog zahtjeva dostavio FERK-u, 4.1.2008. godine.

Pitanje br. 2: Koliki su podatci prihoda od prodaje električne energije u 2007. godini, razvrstano po ugovorima (dobavljač, količina, cijena, razdoblje isporuke)? U dodatku- D je

iznesen samo ukupan iznos od 27.242.615,58 EUR. Pitanja 1 i 2 su postavljena zato jer se podaci dobiveni od Vanjskotrgovinske komore BiH o vanjskotrgovinskoj razmjeni JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar s okruženjem u 2007. godini bitno razlikuju od ovdje iznesenih. **Podnositelj zahtjeva** je dao isti odgovor kao i na pitanje broj 1. Također, isti je naglasio kako su podaci o trgovini električnom energijom, koja po njegovom mišljenju nije regulirana djelatnost poslovna tajna i kako ne trebaju ići u javnost, te da umješač iste može pogledati u prostorijama podnosioca zahtjeva.

Pitanje br. 3: Zašto su u EE bilancu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar za 2008. godinu u cijelosti uključeni kao tarifni kupci svi ostali kvalificirani kupci (pa i oni na 110 kV naponu i višem), osim Aluminijs d.d. Mostar? **Podnositelj zahtjeva** je obrazložio kako JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar u 2007. godini nisu priznati dodatni troškovi nabave električne energije i kako su se obračali FERK-u da im za sljedeću godinu zajamči da će priznati sve troškove nabave el. energije. Budući da podnositelj zahtjeva nije dobio takvo jamstvo, nije se smio upustiti u nabavu električne energije.

Pitanje br. 4: Ako je Aluminij d.d. Mostar, nabavom cca 100 MWh/h električne energije u 2007. godini, bitno smanjio tarife svih kupaca na području opskrbe JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, zašto se sada teret poskupljenja u 2008. godini pokušava prebaciti uglavnom na njega (odnosno samo na kupce na visokom naponu)? **Podnositelj zahtjeva** je obrazložio kako je odgovor dao u diskusiji vezanoj za prethodna pitanja.

Pitanje br. 5: Zašto JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar nije raskinula štetne ugovore o nabavi od cca 100 MWh/h električne energije u 2007. godini kada joj je jamčeno od FERK-a priznavanje troškova raskida tih ugovora? Podatci prezentirani u ovom tarifnom postupku izgleda pokazuju kako je ispaio veći trošak zadržavanje na snazi tih ugovora nego raskid. Kako bi se to račistilo, postavlja se pitanje po kojoj je cijeni JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar preprodavala tu energiju? **Podnositelj zahtjeva** je obrazložio kako se ne radi o štetnim ugovorima, već naprotiv o ugovorima koji su sklopljeni sukladno Zakonu o javnim nabavkama, a čijim izvršenjem su zaradili preprodajom električne energije oko 3.500.000 EUR što je utjecalo na smanjenje ukupnog iznosa troška poravnanja.

Pitanje br. 6: U 2008. godini su svi kupci osim kućanstva po automatizmu kvalificirani kupci. Zašto se onda kupce na visokom naponu pokušava tretirati drugačije od ostalih kvalificiranih kupaca? Osobito, zašto se samo „Aluminij“ d.d. Mostar pokušava staviti izvan tarifa? **Podnositelj zahtjeva** je obrazložio kako se poravnanje odnosi na 2007. godinu, a da su u navedenoj godini kvalificirani kupci bili B.S.I. d.o.o. Jajce i Aluminij d.d. Mostar. Umješač B.S.I. d.o.o. Jajce se na izjavu podnosioca zahtjeva ogradio, ističući kako je on, iako je stekao status kvalificiranog kupca u 2007. godini u cijelosti izjasnio kao tarifni kupac koji je energiju nabavljao od JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar.

Pitanje br. 7: Koji je od kvalificiranih kupaca na području opskrbe JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar u 2008. godini sam nabavio na tržištu električne energije za vlastite potrebe osim Aluminijs d.d. Mostar? Samo je Aluminij d.d. Mostar za svoje potrebe nabavio sam na tržištu 100 MWh/h električne energije, što je cca 46% njegovih ukupnih potreba za električnom energijom u 2008. godini. Postavlja se pitanje što bi bilo da ni

Aluminij d.d. Mostar nije za 2008. godinu nabavio električnu energiju na tržištu, koliko bi onda bile tarife svim kupcima (ne samo kvalificiranim već i kućanstvima)? Uostalom, kako se misli da bi kućanstva plaćala električnu energiju ako bi se gospodarstvo ugasio i oni ostali bez zaposlenja odnosno bez plaća? **Podnositelj zahtjeva** je obrazložio kako se ovo pitanje ne odnosi na njega, a umješač B.S.I. d.o.o. Jajce je ponovno istaknuo svoj status u 2007. godini i kako u navedenoj godini nije dobio od FERK-a licencu za međunarodnu trgovinu.

Institucija Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH

Pitanje br. 1: Što će se dogoditi ukoliko cijena bude niža od procijenjene u zahtjevu podnositelja? **Podnositelj zahtjeva** je na postavljeno pitanje dao obrazloženje kako će u tom slučaju doći do poravnjanja u narednom tarifnom postupku.

„Nezavisni sindikat uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg Bosne“ Mostar

Pitanje br. 1: Je li potrebna Odluka FERK-a, s obzirom da Uprava nije kalkulirala sve troškove koji su nastali kolektivnim Ugovorom koji se primjenjuje od 1.1. ove godine i predviđa osigurati novčana sredstva iz sistemskih usluga? S obzirom da je ovo pitanje bilo upućeno FERK-u, FERK u ovoj fazi postupka nije mogao dati odgovor na isto, nego će svoj stav izraziti prilikom odlučivanja.

Nakon raspravljanja po ovim pitanjima podnositelj zahtjeva i umješači nisu predložili dodatna pitanja za raspravljanje ili izvođenje dokaza.

Izvješće voditelja postupka

Na osnovi održane formalne rasprave, voditelj postupka i zaposlenici FERK-a, izradili su Izvješće broj 07-02-7-50/1/08 od 22.1.2008. godine, u kojem su obradili sva pitanja koja su se pojavila na formalnoj raspravi kao sporna. O tim pitanjima, isti su iznijeli svoje uvjerenje o opravdanosti pojedinih troškova podnositelja zahtjeva u onoj mjeri u kojoj je to u ovom tarifnom postupku bilo moguće, s obzirom na priloženu dokumentaciju.

Na osnovi argumenata, činjenica i dokaza, te tijekom rasprave po pojedinim pitanjima, voditelj postupka i zaposlenici FERK-a su u svom izvješću dali preporuku članovima FERK-a.

Potpisnici izvješća su naveli kako su se prilikom analize i u izradi preporuke koristili sljedećim podatcima podnositelja zahtjeva:

- potrebnim prihodom za djelatnost opskrbe električnom energijom, koji je zahtjevan na razini odobrenog potrebnog prihoda iz II. tarifnog postupka,
- iskazanim troškovima nabave električne energije za 2008. godinu
- te iskazanim troškovima poravnjanja na osnovi troškova nabave i prodaje električne energije, realizacije proizvodnje električne energije iz vlastitih izvora, kao i realizacije otkupa električne energije iz MHE u 2007. godini.

Potpisnici izvješća su u razmatranju potrebnog prihoda djelatnosti opskrbe pošli od odobrenog potrebnog prihoda djelatnosti opskrbe iz II. tarifnog postupka po osnovi Rješenja broj 07-02-981-54/23/06 od 27.4.2007. godine u iznosu od **13.069.566 KM**, koji je zasnovan na priznatim troškovima, rashodima i приходима што је подносилај заhtjeva i заhtijevao, а како је приказано у табlici број 1, табlici број 2 и табlici број 3.

Tablica broj 1

(000 KM)

Red. br.	TROŠKOVI I RASHODI	Odobreno za 2007. godinu
	<i>1</i>	<i>2</i>
1.	Troškovi materijala	375
2.	Troškovi goriva, maziva, ulja	119
3.	Troškovi pričuvnih dijelova	140
4.	Troškovi otpisa sitnog inventara	29
5.	Troškovi plaća i naknada plaća	9.200
6.	Troškovi transporta	2
7.	Troškovi održavanja	41
8.	Troškovi osiguranja	300
9.	Troškovi dnevnica za službena putovanja	56
10.	Troškovi specifične naknade radnicima	1.686
11.	Porezi i doprinosi	372
12.	PTT troškovi	183
13.	Troškovi regulatorne naknade	70
14.	Troškovi neproizvodnih usluga	0
15.	Ostali nematerijalni troškovi	1.501
16.	Troškovi amortizacije	500
17.	Troškovi Direkcije društva (zajednički poslovi)	329
UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI		14.904

Tablica broj 2

(000 KM)

Red. broj	OSTALI PRIHODI	Odobreno za 2007. godinu
	<i>1</i>	<i>2</i>
1.	Prihod od priključka	340
2.	Prihod od pomoćnih i usluga sustava	50
3.	Ostali poslovni prihodi	1.444
	UKUPNO OSTALI PRIHODI	1.834

Tablica broj 3

(000 KM)

POTREBAN PRIHOD ZA DJELANOST OPSKRBE	Odobreno za 2007. godinu
<i>1</i>	<i>2</i>
IZNOS	13.070

Potpisnici izvješća su u pitanju broj 1 analizirali troškove nabave električne energije za 2008. godinu. Isti su utvrdili kako je sukladno Zaključku Vlade FBiH od 19.12.2007.godine, V. broj: 949/2007 JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar izvršila svoju obvezu na način da je od JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo nabavila na komercijalnim osnovama količinu energije od 35 MWh/h banda, odnosno 307.440 MWh, po cijeni od 60 EUR/MWh, odnosno 117,35 KM/MWh, što je rezultiralo troškom nabave od JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo u iznosu od 18.446.400 EUR, odnosno 36.078.023 KM. U skladno navedenom zaključku, JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar je dužna nabaviti na tržištu električne energije, električnu energiju od 41 MWh/h banda, odnosno 360.144 MWh za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca. Naveli su kako je podnositelj zahtjeva izvršio nabavu za prva dva mjeseca 2008. godine po kojima je postigao prosječnu cijenu u iznosu od 70,561 EUR/MWh, odnosno 138,004 KM/MWh, dok je za preostalo vremensko razdoblje od 10 mjeseci u 2008. godini raspisao natječaj za nabavu nedostajuće količine električne energije, a za koji su naveli da se u trenutku izrade izvješća provodi. Potpisnici izvješća su mišljenja kako se u ovom tarifnom postupku za nabavu 360.144 MWh može kalkulirati s prosječnom tržišnom cijenom na godišnjoj osnovi u iznosu od 76 EUR/MWh, odnosno 148,64 KM/MWh, kako je to procijenio podnositelj zahtjeva, što rezultira troškom nabave električne energije u iznosu od 27.370.944 EUR, odnosno 53.532.913 KM. Isti su temeljem naprijed navedenog mišljenja da se trošak nabave električne energije od 667.584 MWh (nabava od JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo i

nabava na tržištu električne energije preko raspisanih tendera) za 2008. godinu treba odobriti u iznosu od 45.817.344 EUR, odnosno 89.610.936 KM.

Također, potpisnici izvještaja su naveli kako prema usvojenoj elektroenergetskoj bilanci za 2008. godinu, JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar planira nabaviti 4.300 MWh iz malih hidroelektrana (od neovisnih proizvođača) i kako taj trošak nabave iznosi 211.061 EUR, odnosno 412.800 KM.

Potpisnici izvješća su mišljenja da ukupni trošak nabave za 2008. godinu za 671.884 MWh treba odobriti u iznosu **46.028.405 EUR**, odnosno **90.023.736 KM**.

Troškove poravnanja za 2007. godinu potpisnici izvješća su analizirali u okviru pitanja broj 3 i to na osnovi dostavljene dokumentacije podnositelja zahtjeva o troškovima nabave i prodaje električne energije, realizaciji proizvodnje električne energije iz vlastitih izvora, kao i realizaciji otkupa električne energije iz malih hidroelektrana u 2007. godini. Isti su naveli kako je njihov prijedlog troška poravnanja zasnovan na Rješenju br. 07-02-981-54/23/06 za djelatnost opskrbe od 27.4.2007. godine prema kojemu trošak poravnanja treba sadržavati razlike u ostvarenim i odobrenim troškovima kako nabave tako i proizvodnje.

Potpisnici izvješća su analiziranjem podataka utvrdili kako je planirana proizvodnja JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar za 2007. godinu iznosila je 1.464.000 MWh, dok je ostvarena proizvodnja zbog iznimno sušne godine iznosila 1.124.074,58 MWh tj. ostvarena proizvodnja je za 339.925,41 MWh manja u odnosu na plan. Nadalje su naveli kako su fiksni troškovi proizvodnje u II. tarifnom postupkom odobreni u iznosu od 53.512.000 KM i s obzirom da njihov iznos ne ovisi o obimu proizvodnje iste prilikom utvrđivanja ostvarenih troškova proizvodnje ne treba mijenjati. Ukupni varijabilni troškovi proizvodnje, koji ovise od obima proizvodnje, u II. tarifnom postupku odobreni su u iznosu od 10.087.000 KM, dok su varijabilni troškovi ostvareni u iznosu 7.537.833,35 KM (doprinos za vodu i doprinos za hidroakumulaciju, nabava električne energije za crpni rad CHE Čapljina), pa razlika ostvarenih i odobrenih varijabilnih troškova iznosi -2.549.166,65 KM, odnosno -1.303.368,21 EUR, što predstavlja poravnanje u domeni proizvodnje. Također, potpisnici izvješća su naveli kako u cjelokupni iznos poravnanja treba uključiti nabavu električne energije iz malih hidroelektrana koja je u 2007. godini ostvarena u iznosu od 4.015,62 MWh, zbog čega je JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar imala trošak u iznosu od 385.499,52 KM, odnosno 197.102,77 EUR i koja nije planirana u II. tarifnom postupku.

Potpisnici izvještaja su naveli kako je odobreni trošak nabave električne energije u II. tarifnom postupku 139.198.644 KM, odnosno 71.171.136,55 EUR, dok su ostvareni neto troškovi nabave električne energije 178.023.157,96 KM, odnosno 91.021.795,33 EUR. Isti su naveli kako razlika ostvarenih i odobrenih troškova nabave u iznosu od 38.824.513,96 KM, odnosno 19.850.658,78 EUR predstavlja troškove poravnanja u domeni nabave električne energije.

Na temelju naprijed navedenog potpisnici izvješća su mišljenja kako ukupan trošak poravnanja treba odobriti u iznosu od **36.660.846,83 KM**, odnosno **18.744.393,34 EUR**, što

uključuje troškove poravnanja u domeni proizvodnje, troškove otkupa iz malih hidroelektrana, kao i troškove poravnanja u domeni nabave električne energije.

Komentari strana u postupku na izvješće

Navedeno izvješće, dostavljeno je stranama u postupku, odnosno podnositelju zahtjeva Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, te umješačima „Aluminij“ d.d. Mostar, „Soko-Tvornica Transmisija“ d.o.o. Mostar, Instituciji Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, Općini Jajce, „B.S.I.“ d.o.o. Jajce, Udruženju za poduzetništvo i posao Link, JP „Broćanac“ d.o.o. Čitluk, „MHE Vitez-1“ d.o.o., Udruzi umirovljenika „Hum“ Mostar, Udruženju malih i srednjih poduzetnika u BiH, Savezu općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine i „Nezavisnom sindikatu uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg Bosne“ Mostar.

Dana 24.1.2008. godine pod brojem 07-02-7-51/1/08 zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od umješača „Aluminij“ d.d. Mostar u kojima se osvrnuo na sljedeće: 1. Kako se u sve tri varijante (A, B i C) u Izvješću s formalne rasprave u trećem tarifnom postupku, pošlo od toga da iznos od 36.660.846,83 KM trebaju u cijelosti snositi tarifni kupci, umješač Aluminiji d.d. Mostar smatra da se za troškove poravnanja moraju iznaći drugi izvori, pošto se po njegovom mišljenju radi o troškovima prouzročenim višom silom, te u tom slučaju bi se trebali aktivirati mehanizmi federalnih fondova, za koje tvrdi da isti postoje. 2. Nadalje je naglasio kako je 23.1.2008. godine na sastanku održanom između predstavnika Vlade FBiH, resornih ministarstava, te predstavnika proizvođača i prerađivača aluminijske u FBiH (Aluminij d.d. Mostar, FEAL Soldo-metali, Kapis, JAW...) dobio obećanja od Vlade FBiH da će se iznaći prihvatljivo rješenje za nedostajućih 40 MWh/h u elektroenergetskoj bilanci FBiH. Nadalje iznosi kako je stav „Aluminij“ d.d. Mostar da FERK ne donosi odluku o tarifama dok se Vlada FBiH ne izjasni po ovom pitanju. 3. Isti umješač smatra kako je nabavom 100 MWh/h električne energije u 2007. godini bitno utjecao na smanjenje tarifa za ostale kategorije i grupe potrošača na području JP „Elektroprivrede HZ HB“ d.d. Mostar i da nije u redu da „Aluminij“ d.d. Mostar snosi teret poskupljenja u 2008. godini, već naprotiv smatra da istom treba odobriti smanjenje tarifa za električnu energiju u 2008. godini zbog gore navedenog razloga. 4. I na koncu umješač „Aluminij“ d.d. Mostar se još jedan put osvrnuo na zahtjev za prolongiranje datuma za donošenje odluke o novim tarifama za 2008. godinu, zbog toga što se očekuje izmjena zaključka Vlade FBiH o nabavi i raspodjeli 40 MW za B.S.I. d.o.o. Jajce, Aluminij d.d. Mostar i JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar. Istakao je kako je već u siječnju 2008. godine nabavio 40 MW električne energije za svoje potrebe i taj dio bi trebao kod donošenja odluke ravnomjerno rasporediti i ponderirati za razdoblje 1.1. do 31.12.2008. godine. Naveo je kako bi Zaključak Vlade FBiH trebao glasniti: „Ukupnu količinu električne energije od 1.1.2008. do 31.12.2008. godine za 40 MW nabavit će JP EP HZ HB Mostar i fakturirati Aluminiju d.d. Mostar; 10 MW i BSI Jajce 10 MW po nabavnoj cijeni. Preostalih 20 MW električne energije nabavit će JP EP HZ HB za svoje potrebe i umješati s ostalom količinom električne energije.“. Smatra kako na osnovi toga FERK može donijeti odluku za tarifne kupce među kojima su jednim dijelom Aluminij d.d. Mostar i BSI Jajce.

Također, 24.1.2008. godine pod brojem 07-02-7-52/1/08 zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od umješača Savez općina i gradova FBiH, Općina Kupres-Općinski načelnik. Navedeni umješač se također osvrnuo na pitanje poravnanja i iznos od 36.660.846,83 KM, navodeći kako je za rad JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar odgovoran njegov vlasnik tj. Vlada FBiH jer ona utvrđuje poslovnu politiku, kontrolira i nadzire rad i nastale troškove i kako izmiriti te troškove JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar. Smatra kako je Vlada FBiH dužna iznaći rješenje kako za saniranje štete od elementarne nepogode. Isti umješač navodi kako uprava i menadžment JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar zajedno s Vladom FBiH, moraju iznaći rješenje da reorganizacijom poduzeća, smanjenjem troškova poslovanja ne dovedu do povećanja cijena električne energije, i da navedeno poravnanje treba snositi ona kategorija potrošača zbog koje je izvršen uvoz struje tj. veliki potrošač, a ne da kućanstva koja imaju jako nizak životni standard snose teret poravnanja. Nadalje se umješač osvrnuo na pitanje cijene električne energije za javnu rasvjetu za 20%.

Dana 24.1.2008. godine pod brojem 07-02-7-53/1/08 zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od umješača B.S.I. d.o.o. Jajce, u kojima navodi kako prihvaća način alociranja troškova poravnanja u odnosu 53,39% : 46,61% i kako mu je prilikom sagledavanja predložene tri varijante tarifnih stavova najprihvatljivija varijanta A prema kojoj su troškovi poravnanja podijeljeni na tri godine. Varijanta A ne bi dovela do smanjenja obima proizvodnje umješača B.S.I. d.o.o. Jajce i smatra da se time najpotpunije ostvaruje cilj prijelaznog razdoblja utvrđenog odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, a sve u cilju izbjegavanja drastičnih promjena tarifa, kako zbog stanja u gospodarstvu, tako i zbog nepostojanja razvijenih socijalnih mjera.

Dana 24.1.2008. godine pod brojem 07-02-7-54/1/08 zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od umješača JP Broćanac d.o.o. Čitluk u kojima obrazlože kako nema primjedbe na izvješće tijeka rasprave, već da se njegov komentar odnosi na predložene varijante tarifnih stavova, iz razloga što je po svim varijantama poravnanje razvrstano na potrošače po svim kategorijama, a ne samo na kategoriju 110 kV i više, kako je to tražio podnositelj zahtjeva. Isti umješač je mišljenja kako njegova tarifna skupina (10 kV, srednji napon) ne bi trebala biti uključena u povećanje cijene električne energije već da bi se trebala zadržati postojeća cijena.

Dana 24.1.2008. godine pod brojem 07-02-7-55/1/08 zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od podnositelja zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, u kojima se navodi odlomak iz dopisa FERK-a broj 01-02-825-02/07 od 10.9.2007. godine upućenog podnositelju zahtjeva u kojem se FERK osvrće na pitanje nedostajuće električne energije i pitanje poravnanja. Isti je obrazložio kako mu nije jasno zašto FERK nije razmatrao njegovu predloženu varijantu I. Nadalje je navedeno kako je predloženu varijantu II korigiranog dodatka D. predložio samo iz razloga što bi ga predloženi iznos poravnanja iz ove varijante doveo u situaciju izlaska iz nelikvidnosti u kojoj se trenutno nalazi, te zatražio da mu se odobri minimalan iznos poravnanja od 11.680.026,67 EUR u 2008. godini, jer bi samo priznavanjem navedenog iznosa poravnanja mogao izmiriti obveze po kratkoročnim kreditima, kratkoročne obveze prema dobavljačima, te poštovanje odluke Vlade FBiH od 19.12.2007. godine za nabavu

električne energije od Elektroprivrede BiH d.d. Sarajevo i na tržištu električne energije i da se na taj način jedino može osigurati izlaz iz stanja nelikvidnosti poduzeća. Također je podnositelj zahtjeva naveo da se kupcima na 110 kV naponu odrede jedinstveni tarifni stavovi bez sezona, te da snose 58,70 % poravnjanja u 2008. godini, a da se ostali troškovi poravnjanja prebace na teret ostalih tarifnih kupaca u 2009. godini. Nadalje je naveo kako je nezadovoljan što izvješće, po njegovom mišljenju, ne razmatra njegov prijedlog da se iz prihoda od sistemskih usluga u 2008. godini izmire obveze prema djelatnicima iz kolektivnog Ugovora koji je FMERI potpisao sa sindikatima elektroprivreda. Također ističe kako nije zadovoljan odobrenim potrebnim приходима u II. tarifnom postupku niti u jednoj djelatnosti i da će u narednim tarifnim postupcima insistirati na priznavanju svih troškova i rashoda koji nisu bili priznati od FERK-a u II. tarifnom postupku. Poseban osvrt u dostavljenim komentarima, podnositelj zahtjeva je stavio na nepriznavanje rashoda od rezerviranja i neodobravanja stope povrata ni u jednoj elektroprivrednoj djelatnosti što je predstavljalo jedan od uzroka koji je istog odveo u gubitak. Podnositelj zahtjeva je naveo kako se u izvješću uzimala procjena koja je po njegovom mišljenju išla na štetu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar. U prilog toj konstataciji navodi primjer kako je u izvješću proizvodna cijena korigirana na niže unatoč njegovom zahtjevu koji se temeljio na nepromijenjenoj proizvodnoj cijeni iz II. tarifnog postupka. Naveo je kako je nasuprot navedenom njihova procjena prosječne nabavne cijene za 2008. godinu bila 76 EUR, dok je procjena osoblja FERK-a za istu bila 77,1 EUR a prilikom kalkulacija uzeta je u obzir cijena od 76 EUR, što upućuje podnositelja zahtjeva da se ide na njegovu štetu.

Na kraju podnositelj zahtjeva je još jednom naglasio kako bi ga neuvažavanje minimalnog zahtjeva za poravnanjem u 2008. godini dovelo u poziciju nelikvidnosti, financijskog gubitka, nemogućnosti investiranja i adekvatnog održavanja elektroenergetskih objekata a samim time ugrožavanja rada cjelokupnog elektroenergetskog sustava u FBiH i BiH, a na što je, po njegovom mišljenju, FERK obvezan po članku 74. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke.

Umještači „Soko-Tvornica Transmisija“ d.o.o. Mostar, Institucija Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, Općina Jajce, Udruženje za poduzetništvo i posao Link, „MHE Vitez-1“ d.o.o., Udruga umirovljenika „Hum“ Mostar, Udruženje malih i srednjih poduzetnika u BiH, i „Nezavisni sindikat uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg Bosne“ Mostar nisu dostavili komentare na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a.

Zaključak

Sukladno članku 75. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, a na osnovi savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i Izvješća voditelja postupka i zaposlenika FERK-a, te zaprimljenih komentara na izvješće strana u postupku, odnosno na osnovi rezultata cjelokupnog postupka, FERK je zaključio sljedeće:

Potreban prihod djelatnosti opskrbe

Podnositelj zahtjeva je svoj zahtjev temeljio na odobrenom prihodu djelatnosti opskrbe iz drugog tarifnog postupka. Polazeći od činjenice da se treći tarifni postupak provodio u svrhu sigurnosti opskrbe električnom energijom i omogućavanja JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar da bude u mogućnosti obavljati svoju obvezu javne usluge opskrbe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca, to su se u trećem tarifnom postupku razmatrali samo troškovi nabave i poravnanja. Zbog navedenog potreban prihod djelatnosti opskrbe odobravamo u iznosu od 13.069.566 KM što je iznos koji je jednak iznosu koji je odobren u drugom tarifnom postupku i koji je podnositelj zahtjeva i zahtijevao.

Troškovi nabave električne energije za 2008. godinu

Podnositelj zahtjeva je svoj zahtjev temeljio na nepromijenjenoj proizvodnoj cijeni iz drugog tarifnog postupka. Smatramo kako se i u ovom trećem tarifnom postupku treba poći od nepromijenjenih proizvodnih cijena, ali jediničnih cijena snage i energije koje su rezultat odobrenih troškova iz drugog tarifnog postupka, a ne od prosječne proizvodne cijene odobrene u drugom tarifnom postupku, jer je ista u velikoj mjeri ovisna o obimu proizvodnje. S obzirom da je planirana proizvodnja u 2008. godini veća od planirane proizvodnje iz drugog tarifnog postupka, to jasno upućuje da kad nepromijenjene jedinične cijene iz drugog tarifnog postupka primijenimo na planiranu proizvodnju za 2008. godinu, prosječna cijena u ovom tarifnom postupku ne može ostati ista.

Analizom izvješća utvrdili smo kako se procjena nabavne cijene električne energije potpisnika izvješća u iznosu od 77,1 EUR/MWh odnosila na razdoblje od deset mjeseci, odnosno od 1.3. do 31.12.2008. godine, koja zajedno s prosječnom cijenom od 70,561 EUR/MWh ostvarenom za razdoblje 1.1. do 29.2.2008. godine, daje prosječnu nabavnu cijenu na godišnjoj osnovi u iznosu od 76 EUR/MWh, kako je podnositelj zahtjeva i predložio. Stoga cijenu od 77,1 EUR/MWh sa stranice 13 izvješća (obrada pitanja broj 1) na koju se podnositelj zahtjeva poziva u svom komentaru na izvješće, smatramo tehničkom greškom, osobito što je konačan stav dan u preporuci izvješća gdje je jasno navedeno kako se prihvaća prijedlog podnositelja zahtjeva po kojemu je prosječna tržišna cijena na godišnjoj osnovi iznosi 76 EUR/MWh. S obzirom na navedeno, sveukupne troškove nabave električne energije od **671.884 MWh (307.440 MWh nabava od JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo; 360.144 MWh nabava na tržištu električne energije i 4.300 MWh nabava iz malih hidroelektrana) odobravamo u iznosu 90.023.736 KM (iznos za JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo: 36.078.023 KM; iznos za nabavu na tržištu: 53.532.913; iznos za male hidroelektrane: 412.800 KM), a koji iznos je veći od zahtijevanog.**

Troškovi poravnanja za 2008. godinu

Podnositelj zahtjeva je u 2007. godini zbog hidrološki nepovoljne godine ostvario proizvodnju manju od planirane, što je rezultiralo dodatnom nabavom električne energije na tržištu, kako bi se zadovoljile potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca i ostvarila sigurnost opskrbe električnom energijom. Komentari umješača u kojima isti predlažu da pokriće

troškova poravnanja treba snositi Vlada FBiH, jer je ono rezultat elementarne nepogode, ne uvažavamo iz razloga što poravnanje podrazumijeva priznavanje opravdanih troškova/prihoda nastalih kao rezultat razlike ostvarenih i planiranih troškova nabave, odnosno proizvodnje električne energije za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca, a koji nisu razmatrani u prethodnom tarifnom postupku iz razloga što se isti nisu mogli planirati. Još jedanput ističemo kako postoji razlika promatranog prihoda prema tarifnoj metodologiji FERK-a u odnosu na prihode s računovodstvenog gledišta, koja se ogleda u tome što FERK na osnovi opravdanih troškova odobrava elektroprivrednim društvima iznose potrebnog prihoda po djelatnostima, zadržavajući pravo da ukoliko se preko odobrenih tarifa ostvari manjak/višak prihoda koji se odnose na količine i cijene nabave električne energije i električne energije proizvedene iz vlastitih izvora za nekvalificirane (tarifne) kupce iste ispita i sukladno tome eventualno izvrši poravnanje. Također poravnanje se ne može izjednačiti s gubitkom iz razloga što gubitak predstavlja ekonomsku kategoriju nastalu kao rezultat razlike manje ostvarenog ukupnog prihoda od poslovanja u odnosu na ukupno ostvarene troškove i rashode u poslovanju. S druge strane isporuka električne energije je javna usluga koja ni u jednom trenutku ne smije biti dovedena u pitanje, te FERK smatra kako javna poduzeća moraju osigurati sredstva za obavljanje javne usluge, tj. isporuka električne energije ni u jednom trenutku zbog ovih razloga ne bi trebala biti upitna. FERK ne raspolaže sa saznanjima i infomacijama da su nadležne institucije proglasile elementarnu nepogodu zbog nepovoljne hidrologije, niti je i jedan od umješaka dostavio dokaze da su nadležne institucije isto učinile, kao i da je podnositelj zahtjeva ostvario neke beneficije po istom.

Na temelju naprijed navedenog ukupan trošak poravnanja odobravamo u iznosu od **36.660.846,83 KM**. Navedeni trošak poravnanja će biti raspoređen ravnomjerno na dvije godine i povezan je s prijedlogom podnositelja zahtjeva u dodatku D. - varijanta II prema kojoj sam podnositelj zahtjeva predlaže da se poravnanje rasporedi na više godina.

Ovaj tarifni postupak FERK je započeo na osnovi zahtjeva podnositelja, uvažavajući činjenicu kako je podnositelj isti podnio s obzirom na Zaključak Vlade Federacije BiH sa 39. sjednice održane 19.12.2007. godine, V. broj: 949/2007. Ovim zaključkom utvrđena je obveza elektroprivrednih društava iz Federacije BiH da kao balansno odgovorne strane, svaka u okviru svojih nadležnosti sukladno važećim zakonima i propisima, aktima i odlukama regulatornih komisija za električnu energiju i aktima Neovisnog operatora sustava kojima se uređuje tržište električne energije u Bosni i Hercegovini, osiguraju opskrbu svih nekvalificiranih (tarifnih) kupaca/potrošača električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojima su dužna osigurati opskrbu, uključujući i kvalificirane kupce koji su se opredijelili biti opskrbljivani kao tarifni kupci. Istim zaključkom određena su zaduženja za JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar i „Aluminij“ d.d. Mostar i to na način da se zadužuju JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo i JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar da za potrebe opskrbe kupaca u Federaciji BiH iz vlastitih kapaciteta zajednički osiguraju 35 MW (u bandu) nedostajuće električne energije za potrebe opskrbe kupaca na području djelovanja JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, na način da JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo u okviru navedenih količina osigura prema JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar komercijalnu isporuku vlastitih bilančnih viškova koji iznose 307,44 GWh. Nadalje je Vlada Federacije BiH zadužila JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar da za potrebe opskrbe kupaca u Federaciji BiH na

tržištu električne energije osigura dio nedostajuće električne energije u iznosu od 41 MW (u bandu), odnosno 360,14 GWh za potrebe opskrbe kupaca na području svog djelovanja, dok je „Aluminij“ d.d. Mostar zadužen sukladno zakonu i važećim propisima, aktima i odlukama regulatornih komisija za električnu energiju i aktima Neovisnog operatora sustava kojima se uređuje tržište električne energije u Bosni i Hercegovini, za vlastite potrebe na tržištu električne energije osigurati dio nedostajuće električne energije u iznosu od 40 MW (u bandu) odnosno 351,36 GWh. Ovaj tarifni postupak FERK je započeo na osnovi podataka koje je dostavio podnositelj zahtjeva, a tijekom tarifnog postupka FERK je insistirao na dostavljanju sve tražene, a nedostajuće dokumentacije, podataka i informacija. Dopune su vršene i neposredno na formalnoj raspravi, i to u vidu davanja izjašnjenja ovlaštenih predstavnika podnositelja zahtjeva o pojedinim pitanjima, kao i neposrednim prilaganjem dokumentacije.

Ovim rješenjem FERK je ocijenio opravdanost troškova nabave na temelju zaprimljenih podataka uzimajući u obzir da je podnositelj zahtjeva morao nabaviti nedostajuće količine električne energije, a koja cijena ovakve električne energije mora biti uključena u portofoljo opskrbe, čiji će trošak biti raspoređen na sve nekvalificirane (tarifne) kupce. Također, FERK je ocijenio opravdanost troška poravnjanja sukladno Rješenju iz II. tarifnog postupka broj 07-02-981-54/23/06 od 27.4.2007. godine prema kojemu trošak poravnjanja treba sadržavati razlike u ostvarenim i odobrenim troškovima kako nabave tako i proizvodnje. FERK je sukladno zahtjevu podnositelja pošao od odobrenog potrebnog prihoda djelatnosti opskrbe iz navedenog rješenja, koji je zasnovan na priznatim troškovima, rashodima i приходima.

S obzirom da FERK kao regulator, a na osnovi Zakona o električnoj energiji utvrđuje cijene električne energije zasnovane na opravdanim troškovima koje u svom poslovanju ostvaruju regulirana javna elektroprivredna društva, kao i činjenici da nabava, odnosno trošak nabave nedostajuće količine električne energije, utječe na opskrbu nekvalificiranih (tarifnih) kupaca, odnosno cijenu električne energije za nekvalificirane kupce, među kojima su u značajnom broju kućanstva, da su na tržištu električne energije nastupili neočekivani poremećaji prouzročeni nedostatkom ponude električne energije u okruženju, i kako je došlo do znakovitog porasta cijena električne energije, FERK je zahtjev za odobrenje tarifa za djelatnost opskrbe električnom energijom razmatrao uzimajući u obzir navedeni Zaključak Vlade Federacije BiH, a sve u svrhu sigurnosti opskrbe električnom energijom i omogućavanja JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar da bude u mogućnosti obavljati svoju obvezu javne usluge opskrbe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca.

FERK je u svom Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke zatražio da regulirane kompanije posluju sukladno Zakonu o električnoj energiji. Kao što je propisano u članku 8. tog zakona, u tijeku je otvaranje elektroenergetskog tržišta, a sukladno Ugovoru o uspostavi Energetske zajednice (Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori, br. 9/06), Odluci o obimu, uvjetima i vremenskom rasporedu otvaranja tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini („Službene novine FBiH“ br. 33/06) Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK), te FERK-ovom Pravilniku o stjecanju statusa kvalificiranog kupca (Službene novine FBiH, br. 53/06). Obvezne prakse su implementiranje standarda nediskriminacije i obveza javne usluge nametnute od Parlamenta FBiH u obliku Zakona o

električnoj energiji, što znači da sada postoje standardi koje FERK provodi u javnosti što rezultira nediskriminacijom i pravilnom raspodjelom troškova.

Stoga, važno je da uistinu cijeli sektor i javnost, razumiju kako su standardi koje FERK nameće podnositelju zahtjeva nastali primjenom zakona i sastoje se od ispitivanja i opravdavanja podataka o troškovima koje je prouzročila regulirana kompanija.

Kada se radi o tarifama, dužnosti neovisnog regulatora sukladno zakonu su verifikacija podataka o troškovima i postupno uvođenje promjena tarifa s ciljem potkrepljivanja tarifa temeljenih na troškovima sukladno Direktivama EU, Zakonu i propisima koje donosi FERK. Regulirane kompanije imaju obvezu pridržavati se propisa za opskrbu električnom energijom nekvalificiranih (tarifnih) kupaca sukladno obvezi vršenja javne usluge.

Sve regulirane kompanije koje imaju obvezu vršenja javne usluge moraju osigurati električnu energiju svim svojim nekvalificiranih (tarifnim) kupcima što je moguće ekonomičnije. Ova obveza ima svoje temelje u zakonu, a osobito:

Dozvola za rad - licenca za obavljanje elektroprivredne djelatnosti opskrbe električnom energijom prvog reda dodijeljena Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, sadrži obvezu vršenja javne usluge za Javno poduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar opisanu u stavku 4.2.1. i 4.1.1. tako da „Imatelj dozvole je obavezan obavljati opskrbu električnom energijom prvog reda za nekvalificirane (tarifne) kupce kao javnu uslugu, kako je propisano važećim zakonima, podzakonskim aktima, propisima i pravilima FERK-a i sukladno s direktivama EU i međunarodnim ugovorima koje je prihvatila BiH.“

Direktiva 2003/54/EC vezana za Zajednička pravila za unutarnja tržišta električne energije, u članku 3. opisuje obvezu javne usluge i dužnost kompanije koja ima obvezu javne usluge u zaštiti svojih kupaca. Osobito, formulacija navodi: “. . . U općem ekonomskom interesu, države članice mogu poduzetništvima koja djeluju u elektroenergetskom sektoru, nametnuti obvezu javne usluge koja je vezana za sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, redovitost, kvalitetu i cijene opskrbe i zaštite okoliša, uključujući energetska učinkovitost i klimatsku zaštitu.”

Prema članku 4. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, obveza javne usluge definirana je da “znači obvezu elektroprivrednih društava u obavljanju određene elektroprivredne djelatnosti kao javne usluge, prvenstveno u odnosu na sigurnost, regularnost, kvalitetu, cijenu opskrbe i zaštitu životne sredine, sukladno Zakonu i direktivama EU.”

Prema članku 5. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, ciljevi metodologije su da za tarifne kupce utvrdi tarife koje su razumne i temeljene na troškovima, zasnovane na uobičajenoj međunarodnoj praksi.

Obveza javne usluge znači da elektroprivredno društvo mora raditi u općem ekonomskom interesu nekvalificiranih (tarifnih) kupaca, uzrokujući troškove koji su razumni i temeljeni na uobičajenoj međunarodnoj praksi, što podrazumijeva planiranje i isporuku u korist kupaca.

Politika FERK-a je da elektroprivredno društvo treba hidroenergiju isporučiti tarifnim (nekvalificiranim) kupcima, kao i da obavljanje trgovinske djelatnosti elektroprivrednog društva ne može biti u suprotnosti s obvezom vršenja javne usluge, koja je elektroprivrednom društvu utvrđena u njegovoj dozvoli za rad.

Trošak električne energije za tarifne kupce u ovom tarifnom postupku većim dijelom temeljio se na procijenjenim podacima podnositelja zahtjeva. Budući da su procjene podložne znatnim varijacijama, u narednom tarifnom postupku, FERK namjerava ispitati mjesečne podatke o stvarnim količinama i cijenama električne energije proizvedene za nekvalificirane (tarifne) kupce iz vlastitih izvora i nabavljene za nekvalificirane (tarifne) kupce. Na ovaj način bi se stvorili uvjeti za pouzdan sustav opskrbe električnom energijom radi osiguranja razumne ravnoteže između potražnje i ponude električnom energijom, a za što je FERK sukladno Zakonu o električnoj energiji nadležan.

Sukladno članku 56. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, vlastita je odluka i nadležnost FERK-a razmotriti i potvrditi sve troškove dostavljene kao podrška predloženim tarifama, prihvatiti, odbiti ili prilagoditi svaku veličinu ili analizu korištenu za proračun predložene tarife. Polazeći od navedenog prava i ovlaštenja, FERK je uzeo u obzir načela transparentnosti i ravnopravnosti svih sudionika na tržištu, a prije svega nediskriminaciju prema bilo kojem kupcu električne energije, opredijelivši se za postupno uvođenje međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postupno uvođenje općeprihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, kako bi se izbjegle iznenadne i drastične promjene tarifa u prijelaznom razdoblju, a osobito uzimajući u obzir nepostojanje razvijenih socijalnih mjera, zbog čega je FERK odlučio izbjeći nagle i velike promjene tarifa u prijelaznom razdoblju, vodeći računa o postupnom ukidanju subvencija između elektroprivrednih djelatnosti, kategorija i grupa potrošnje.

Prilikom odlučivanja FERK je pošao od činjenice da se treći tarifni postupak provodi u prijelaznom razdoblju, te je imajući to u vidu analizirao sve podatke i informacije koje je podnositelj zahtjeva dostavio.

FERK je u razmatranju zahtjeva kroz postupak odobravanja tarifa po podnesenom zahtjevu, u najvećoj mogućoj mjeri poštovao osnovna načela koja propisuju kako će tarife biti pravedne i razumne, ravnopravne i određene na transparentan način, uvažavajući da postupnost u primjeni tarifne metodologije u prijelaznom razdoblju podrazumijeva i postupnost u izmjenama tarifa, koje će tek na kraju prijelaznog razdoblja u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima, a sve sukladno odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke koje se odnose na prijelazno razdoblje. FERK smatra kako podnositelj zahtjeva mora poslovati na učinkovit i ekonomičan način provodeći aktivnosti koje će prouzročiti neophodne opravdane troškove.

Na osnovi savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, izvještaja i komentara strana u postupku, kao i na osnovi rezultata cjelokupnog postupka, a slijedeći ciljeve kojima se FERK vodio, čije ostvarenje mu je povjerio Zakon o električnoj energiji, a pravila i propisi FERK-a, kao provedbeni akti navedenog zakona potvrdili, odnosno vodeći se time kako tarife trebaju biti razumne, ravnopravne i određene na transparentan način, a imajući u vidu specifične okolnosti koje su u trenutku odlučivanja bile u elektroenergetskom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, FERK je odlučio kao u izrijeku.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja podnositelj zahtjeva i umještači mogu tužbom pokrenuti upravni spor kod Kantonalnog/Zupanijskog suda u Mostaru u roku od 30 dana od dana primitka rješenja. Tužba se predaje sudu izravno ili mu se šalje poštom preporučeno. Tužba se može izjaviti i na zapisnik kod navedenog suda ili bilo kojeg drugog suda.

PREDSJEDNIK FERK-a
Risto Mandrapa, v.r.